

Museum: Særbyrder koster mindst 12 milliarder

Ny udstilling sætter tal på, hvad særbyrderne koster samfundet, og det er ikke småpenge, det drejer sig om.

[22.04.15 | 19:44 | Mads Blenker](#)

11

For at undgå sult, social nød og afledte krige skal vi høste 70 procent mere i 2050 end i dag – fordi:

- Vi bliver 2,3 milliarder flere munde at mætte over de næste 35 år.
- Middelklassen, som efterspørger mere kød, vokser globalt fra i dag 1,9 til 4,5 milliarder mennesker.
- Udfasning af olie, naturgas og kul øger efterspørgslen efter energifgrøder.
- Non food-industrien har brug for planter til stadig flere formål.
- Klodens landbrugsareal på 1,5 milliarder hektar kan, jf. FN, øges markant, men kun ved at inddrage f.eks. tropisk regnskov, der er vigtig for CO2-balancen.

Landbrugsjord forsvinder

- Hvert år mistes 5-12 millioner hektar landbrugsjord pga saltophobning, vind og vanderosion samt udpining.
- Byudvikling, vejbyggeri og inddragelse af jord til naturområder koster også.
- I bl.a. Afrika og dele af Østeuropa kan der stadig opdyrkes "ny" jord.
- FAO vurderer, der – alt i alt – i 2050 kun kan være 70 millioner hektar agerjord mere end i dag.

Vi er på katastrofekurs.

Reduceret madspild er en nødvendighed, men ikke nok. Der skal høstes mere pr. hektar, ikke mindre – og det skal ske med hensyntagen til natur og miljø, altså bæredygtigt. Dyrkningsdogmer, som betyder mindre høst, har kloden ikke råd til. Men i Danmark kan vi hygge os i smug og fralægge os ansvaret...

Udstillingen på Vestermølle forsøger at sætte tal på, hvad særbyrderne koster samfundet. Foto: Mads Blenker.

Det er ingen nyhed, at det danske landbrug arbejder under særlige vilkår, og at disse særbyrder påvirker konkurrenceevnen i landbruget.

Hvis man besøger udstillingen "Mad til alle - bæredygtigt, uden dogmer", der i dag blev erklæret åben af Peter Gæmelke på Vestermølle ved Skanderborg, kan man læse, at folkene bag udstillingen har regnet sig frem til, at de danske særbyrder koster samfundet mindst 12 milliarder i tabt indtjening.

Folkene bag udstillingen har brugt rapporten "Heltidslandbrugets byrdeomkostninger i 2015" som grundlag for beregningerne. Rapporten er skrevet af cand. oecon og gårdejer Bjarne Brønserud, og i rapporten anslås det, at særbyrderne beløber sig til omkring en million kroner i gennemsnit for hvert af de konventionelle planteavlbrug og svinebrug, mens de konventionelle kvægbrug rammes af særbyrder for knap 800.000 kroner. Samlet set koster særbyrder samfundet i omegnen af 35.000 jobs ifølge udstillingen "Mad til alle - bæredygtigt, uden dogmer".

De voldsomme tal er blandt hovedpointerne i den nye udstilling, som stiller skarpt på situationen i det danske landbrug, og som har til formål at oplyse gæsterne om alle de faktorer, der gør sig gældende i landbruget.

Alvorligt

Udstillingen er sat op som en vægavis med tilhørende touch-skærme, hvor man kan gå på opdagelse i det omfangsrige artikelbibliotek, der ligger til grund for udstillingen.

- Det kan godt være, at det ikke er politisk korrekt at sige det vi siger, men vi er nået dertil, hvor nogen bliver nødt til at sige noget højt. Det er en alvorlig situation, som landbruget står i, og vi synes, at det konventionelle landbrug får alt for mange øretæver. Derfor har vi lavet udstillingen, så gæsterne kan få et mere realistisk billede af landbrugets situation, siger Jørgen Lund Christiansen fra Vestermølle Møllelaug, der står bag udstillingen.

Hvis man besøger udstillingen på Vestermølle, kan man også læse mere om, at vi på grund af befolkningstilvæksten skal høste 70 procent mere på den samme landbrugsjord, end vi gør i dag.

- I dag er der 2000 kvadratmeter landbrugsjord pr. verdensborger. Om 35 år er der kun 1600 kvadratmeter. Det betyder, at vi skal producere mad til et menneskes forbrug gennem et helt år på hvad der svarer til to små parcelhusgrunde, siger Jørgen Lund Christiansen.

På udstillingen kigger man på, hvordan GMO, planteværn og gødning kan være med til at gøre det muligt at øge effektiviteten, så landbruget vil være i stand til at levere de mange ekstra afgrøder.

Hvis forårsarbejdet gør en tur til udstillingen umulig, er der stadig hjælp at hente. Hele udstillingen bliver nemlig gjort tilgængelig online indenfor en overskuelig fremtid. Udstillingen er udarbejdet af cand. agro., gårdejer Bente Andersen, Svejstrup Østergaard, journalist Gudrun Andreasen., redaktør, cand. agro. Gunner Buck, journalist Jørgen Lund Christiansen, seniorforsker, p.-hd. Henning Otte Hansen, Københavns Universitet, specialkonsulent Niels Peter Skrubbeltrang og redaktør, cand. scient. pol. Hans Vedholm.

Gæmelke: Globaliseringen kan køre landbruget over

Reglerne gør det for besværligt at konkurrere med udlandet, mener den tidligere præsident for Landbrugsrådet.

[23.04.15 | 08:17 | Mads Blenker](#)

Peter Gæmelke frygter for at landbruget mister konkurrenceevnen. Foto: Mads Blenker

Der er blevet mere tid til at arbejde på bedriften i Gesten siden 2009, hvor Peter Gæmelke stoppede som præsident i Landbrugsrådet. Udover at arbejde på gården, bruger Peter Gæmelke en stor del af sin tid som bestyrelsesmedlem i forskellige virksomheder.

Landbrugets tidligere førstemand nyder at få have fået mere tid til det praktiske arbejde på bedriften, men det er ikke lutter lagkage, når snakken falder på landbrugets situation.

- Vi er tæt på at blive kørt over af globaliseringen. Landbruget har alt for svært ved at konkurrere med udlandet, som har anderledes vilkår, siger han.

Helt konkret peger Peter Gæmelke på gødningsreglerne som en hæmsko for landbruget.

- Sidste år høstede vi hvede med et proteinindhold på 7,8 procent i gennemsnit. Hvis jeg hentede et læs hvede i Tyskland, kunne jeg sikkert få det med 10,8 procent protein. Det skyldes kvælstofkvoterne, og når vores hvede indeholder mindre protein, bliver vi nødt til at blande mere soja i foderblandingen til vores svin, siger Peter Gæmelke.

Mere balance

I denne uge blev fordelingen af pengene i regeringens landdistriksprogram fastlagt, og her blev landbruget lovet en pose penge som finansieringsstøtte. Det er dog ikke nødvendigvis den rigtige vej frem, hvis man spørger Peter Gæmelke.

- Hvis vi ude på bedrifterne skal kvalificere os til finansieringsstøtte, kræver det jo, at vi kan låne resten af pengene et andet sted. Der er mange bedrifter, der ikke har den mulighed, da landbruget stadig er klemt af prisfald fra krisen, siger han.

Peter Gæmelke efterlyser bedre rammevilkår, som kan være med til at gøre det danske landbrug konkurrencedygtigt igen.

- Vi bliver nødt til at få en bedre balance mellem omkostninger hos vores konkurrenter og omkostningerne i det danske landbrug, hvis vi skal kunne tjene flere penge på den daglige drift, siger Peter Gæmelke.

Den tidligere Landbrugsrådspræsident åbnede onsdag udstillingen "Mad til alle - Bæredygtigt, uden dogmer" på Vestermølle ved Skanderborg, hvor der netop bliver stillet skarpt på rammebetingelserne for landbruget og konsekvenserne heraf.